

Zavod Aksioma, Jakopičeva 11, 1000 Ljubljana
Zavod Kersnikova, Kersnikova 4, 1000 Ljubljana
KID Kibla, Ulica kneza Koclja 9, 2000 Maribor
Zavod Projekt Atol, Ane Ziherlove 2, 1000 Ljubljana

g. Anton Peršak, minister za kulturo
Ministrstvo za kulturo RS
Maistrova 10, 1000 Ljubljana

Ljubljana, 6. februarja 2018

Zadeva: Protest proti nesorazmernim rezom in apel k enakopravnemu obravnavanju programsko financiranih producentov na področju intermedijske umetnosti s producenti drugih področij

Spoštovani g. minister!

Programsko financirani producenti s področja intermedijske umetnosti ob rezultatih javnega razpisa za sofinanciranje javnih kulturnih programov na področju umetnosti v obdobju 2018–2021 ugotavljamo nesmiselnost nekaterih kriterijev in omejitev, ki so pripeljali do nerazumljive razdelitve sredstev na intermedijskem področju, zato vas seznanjamo s problematičnimi izhodišči razpisa in apeliramo na vas, da utemeljite vašo odločitev, zakaj nas navkljub mednarodno prepoznani umetniški odličnosti in trdni vpetosti v številne mednarodne partnerske mreže in projekte kaznujete s krčenjem sredstev.

Producenti s področja intermedijske umetnosti smo na javnem razpisu lahko zaprosili za največ 100.000 € sredstev (za razliko od drugih področij, na katerih so prijavitelji lahko zaprosili za 120.000 € in 150.000 €), čeprav vsi producenti v svojih programih sistematično izvajamo projekte, ki prečijo področja in ki so bili v prejšnjih letih s teh področij tudi sofinancirani.

V primerjavi z drugimi področji smo bili intermedijski producenti v neenakopravnem položaju, saj je bilo v razpisu v povprečju na voljo manj denarja, kot so ga za svoje programe imeli producenti z drugih področij. Na intermedijskem področju je bilo v povprečju namenjenih 70.000 € na prijavitelja, medtem ko je bila povprečna višina sofinanciranja na likovnem področju 78.571 €, 87.500 € na glasbenem in 112.500 € na uprizoritvenem področju. Pri tem moramo vzeti v obzir, da so intermedijski projekti tehnično in produkcijsko izjemno zahtevni, praviloma vezani na zelo drago opremo in večje število izvajalcev, zato so vedno poseben finančni izziv.

Prav tako se nam zdi precej neverjetno dejstvo, da je bilo za razdelitev predvidenih več sredstev, kot jih je bilo na razpisu za sofinanciranje razdeljenih. Obrazložitev, ki ste jo podali v časopisu Delo, dne 22. 1. 2018, »...da je bil zelo majhen del sredstev prenešen na večletni projektni razpis« beremo kot hujskanje k tekmovanju vseh proti vsem, kar zagotovo ne pomaga pri vzpostavljanju vzdržnega produkcijskega sistema in sodelovanja akterjev na intermedijski sceni. Politika »deli in vladaj« se je že večkrat izkazala kot izrazito neproduktivna in v logiki dobrega gospodarja škodljiva, saj ne omogoča plemenitenja skupnih naporov za boljše pogoje in okoliščine ustvarjanja umetnosti. V istem članku je predstavljena tudi vaša predstava o tem, da je bolje financirati manj programov, vendar te z več sredstvi. Ta izjava je popolnoma zavajajoča, saj je ministrstvo na področju intermedijske umetnosti med enako število producentov razdelilo še manj denarja kot prej.

S tem »neukrepom« ste namreč zadeli v bistvo strukturnega problema, ki ga je vaše ministrstvo, skupaj s

strokovnimi službami, uspelo pripeljati do roba uničevanja več kot dvajsetletnega razvoja intermedijske in druge sodobne produkcije v Republiki Sloveniji. Namesto strukturirane kapilarnosti, ki bi omogočala organsko rast produkcije ter razvoj mladih avtoric in avtorjev, vaši ukrepi vodijo k prekarnosti, nesmotrni porabi sredstev s podpiranjem navidezne in podcenjene hiperprodukcije, k arbitrarnosti v imenu strokovnosti in uničenju strateško zgrajenih funkcionalnih sistemov produkcije, ki so takšni prav zaradi svoje vpetosti v mednarodni prostor in mednarodno sofinanciranje. Vaše kreativno računovodstvo je zmanjšalo zgornje meje zaprošenih sredstev, znižalo absolutne dotacije in zdaj zaradi izračuna deležev med zaprošenimi in odobrenimi sredstvi trdi, da so se sredstva povečala. Naslanjanje na takšen statistični kazalec izkrivlja resnico v svoje nasprotje. Je laž. In tega se zelo dobro zavedate. Pri tem ste na ostalih področjih uspeli izbrisati in zgodovinsko utišati nekaj izredno pomembnih produkcijskih sistemov, kar je izredno zaskrbljujoče tudi s čisto demokratičnega vidika.

Producenti na področju intermedije smo pri črpanju evropskih sredstev nadpovprečno uspešni, vendar imamo pri tem tudi svoje obveznosti, ki jih moramo izpolnjevati do svojih evropskih partnerstev. Žal naša umetniška odličnost ni edini pričakovan doprinos k uspešnemu sodelovanju, temveč tudi delež sofinanciranja, ki ga v skupni projekt prispevamo. Zmanjševanje sofinanciranja naših programov v perspektivi evropskih partnerstev žal prevečkrat sugerira pomanjkanje podpore v lastni državi in je slejkoprej slabo izhodišče v pogajanjih za večji delež evropskih sredstev.

V obdobju 2013–2020 smo štirje intermedijski producenti vpeti v devetnajst (19) evropskih projektov, prek katerih smo deloma že, deloma pa še bomo v slovenski umetnostni prostor investirali 1.978.142 € evropskih sredstev. Možnosti, ki nam jih omogočajo različni evropski programi financiranja, je še veliko, vendar sodelovanje pri večini brez lastne finančne udeležbe ni mogoče. Kontinuirano krčenje sredstev na intermedijskem področju nam onemogoča vstop v mednarodne konzorcije, za katere dobivamo vedno več pozivov, ki pa jih moramo zaradi nerazumevanja razvojnih možnosti področja na strani odločevalcev na ministrstvu zavračati.

Producenti s področja intermedije smo svoje programe prijavi v sistem sofinanciranja lokalnih skupnosti, do katerih imamo enake obveznosti kot do Ministrstva za kulturo. Nujno usklajevanje programov glede na zmanjšan obseg sofinanciranja ministrstva nas postavlja v še bolj prekaren odnos, saj smo se z lokalnimi skupnostmi dogovorili za enak obseg programa. Usklajen, tj. zmanjšan obseg programa pomeni zmanjšanje obsega sofinanciranja na strani lokalne skupnosti, kar skupaj z upadanjem izhodiščnih možnosti sofinanciranja iz evropskih skladov krivuljo zmanjševanja upogne eksponentialno in nevarno zamaje sam obstoj posamezne organizacije in celotnega polja intermedije.

Funkcionalni sistemi, ki smo jih nekateri producenti zlagoma vzpostavljali tudi več kot dvajset let, so ogroženi tako po umetniški kot vsebinski in kadrovski plati. Ustvarjalci in sodelavci smo ustvarili mednarodno priznane inštitucije, ki zaposlujejo vedno več ljudi in omogočajo umetnikom, da se v svojih kariernih perspektivah odločajo za delovanje na področju intermedije. Z entuziazmom ohranjamo vezi s stalnimi obiskovalci, obenem pa z velikimi naporii vzpostavljamo novo občinstvo, ki ga prek naših programov povezujemo z mednarodnimi intermedijskimi avantgardami. Naša prizadevanja za več občinstva so z letošnjim ukrepom, ki zapoveduje nesmiselno uvajanje vstopnin, spodrezana, saj ukrep na nerazumljiv način uničuje krhke socialne mreže, v katerih intermedija deluje. S tem ukrepom je napadena finančna vzdržnost producentov, ki se jim eksponentialno povečujejo stroški računovodstva.

Programski razpis uveljavlja prakso preverjanja poslovne odličnosti in drastične ukrepe za likvidnostne težave, kar je prepoznati kot nesramen cinizem oblasti, ki se ne zaveda, v kako skopih pogojih produciramo umetniške presežke. Namesto da bi bili producenti nagrajeni za uspešne finančne sanacije, se ukrep bere kot kaznovanje za težave, za katere nismo krivi sami, saj so naši sistemi sofinanciranja povsem nepredvidljivi, vezani na zamude pri izplačevanjih sofinancerjev in na nevzdržno vztrajanje pri

prekratkih produkcijskih ciklih (manj kot leto) ter na zahteve po zaključevanju računske dokumentacije do 15. 11. v letu, čeprav so pogodbe podpisane včasih tudi sredi fiskalnega leta. Ukrep je nerazumljiv in škodljiv ter tudi etično vprašljiv, saj so naše morebitne finančne težave neprimerljive s težavami nekaterih javnih zavodov, ki redno ustvarjajo finančne luknje.

Zaradi vsega naštetega protestiramo proti stalnemu zmanjševanju sredstev sofinanciranja, pretirani birokratizaciji ter nadzorovalnim in kaznovalnim mehanizmom, ki nimajo stika z realnimi situacijami na področju nevladnega sektorja. Ministrstvo za kulturo pozivamo k izboljšanju stanja na področju intermedijske umetnosti z naslednjimi ukrepi:

- povišanje sredstev za intermedijsko umetnost glede na dejanske potrebe in možnosti za razvoj področja;
- povišanje višine možnih zaprosenih sredstev na raven, ki bo enakopravna z ostalimi področji;
- ukinitve neutemeljene zahteve po vstopninah;
- zmanjšanje administrativnih obremenitev (poenoteni obrazci razpisov in poročil);
- objavljanje razpisov, v katerih kriteriji za odločanje o sofinanciranju izhajajo iz poznavanja dejanskega stanja sektorja;
- ustvarjanje poslovnega okolja, s katerim bomo lahko dolgoročno razvijali področje in izvajali ter nadgrajevali naše evropske povezave in projekte.

V pričakovanju vašega odgovora vas lepo pozdravljamo,

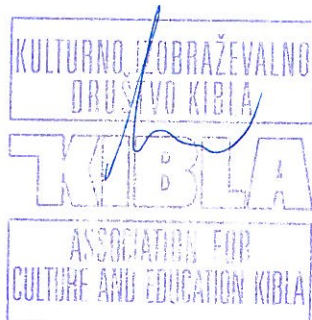
Marcela Okretič, Zavod Aksioma

Klemen Kristan, Zavod Kersnikova

Aleksandra Kostič, KID Kibla

Uroš Veber, Zavod Projekt Atol

